

HINDUIZEM

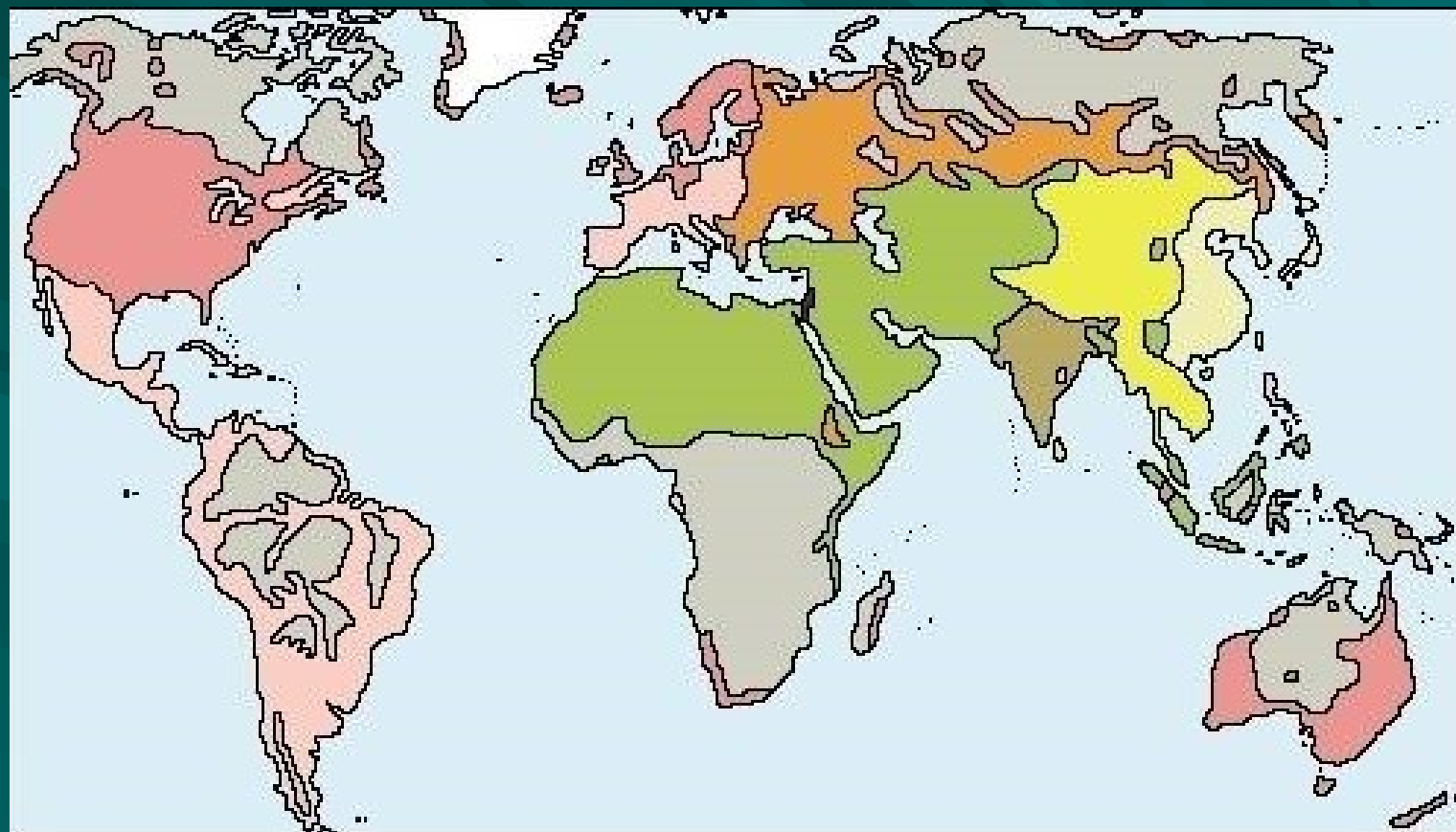
Splošno

- ❖ Splošno velja za najstarejšo glavno svetovno religijo
- ❖ Značilnost hinduizma je velika raznolikost verovanj

Nastanek, čas in ustanovitelj vere

- ▮ Hinduizem se je začel okoli leta 3500 pr.Kr. v dolini reke Ind, ki se razteza čez Pakistan na SZ današnje Indije.
- ▮ Danes je pripadnikov te vere okoli 700.000.000 milijonov v Indiji, Indoneziji, Evropi, ZDA, Avstraliji ter Aziji (harekrišnovci, ki vadijo jogo).
- ▮ Nima ne veroizpovedi, vendar se razvija že stoletja
- ▮ Ustanovitelj ni znan, ampak piše, da so ljudje sami začeli raziskovati svoje korenine, vero in kulturo.
- ▮ 80% vsega prebivalstva (450 mio)

 Katoliki	 Muslimani	 Konfucionisti
 Protestanti	 Budisti	 Judaisti
 Pravoslavci	 Hinduisti	 Animisti in toteisti

Sv. knjige

Pisane v sanskrtu (stari jezik Indije)

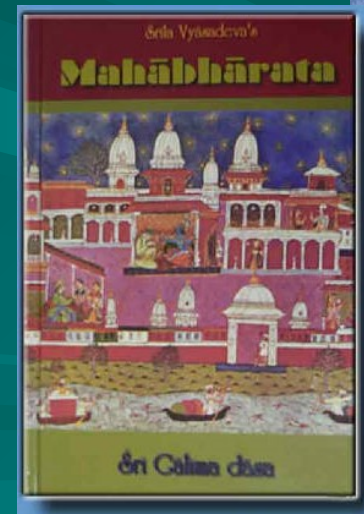
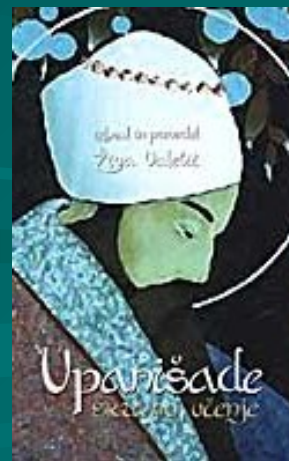
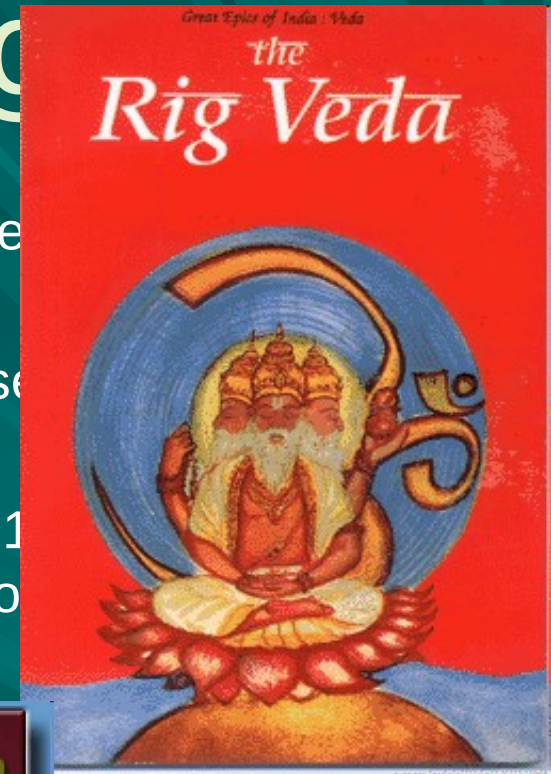
Nastanek ni znan, zagotovo pr.Kr.(nekateri pisane ve

Rigveda: zapisana Veda-slavospevi (več kot 1000)

Upanišade: filozofski nauki o Brahmanu in boj za dose

Ramajana: dogodivščine Rame in Site

Mahabharata: najdaljša pesnitev na svetu (z več kot 1
zgodba o dveh vladarskih vojskujočih družinah; najbo
del ta pesnitve je **Bhagavadgita**

Simbol hinduizma

- Simbol hindujcev je OM ali AUM (večna beseda). Zapojejo ali spregovorijo jo pred vsako molitvijo in za njo
- Pojejo ga zaradi učinka vibracij na vernike in zato, ker je simbol ene same realnosti – brahme

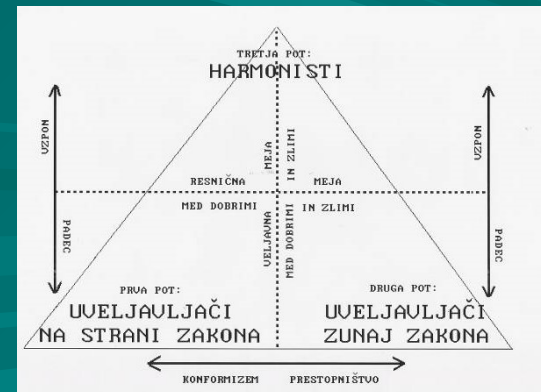

Brahma

- Za vse hindujce ena sama nespremenljiva resničnost – BRAHMA
- Nekateri hindujci verjamejo, da je brahma popolna, nespremenljiva, končna resničnost, ki obstaja nad pojavi navadnega sveta, drugi pa menijo, da je to Bog
- Ta bog obstaja zato, ker v človekovem življenju in v svetu obstaja nenehno spreminjanje, nestalnost, večni krog nastajanja in propadanja,
- Po hindujskem prepričanju traja vesoljstvo, ki ga izžareva Brahma, več kot 4 milijarde let. Potem se vrne k Brahmi, še prej pa je vesolje uničeno z ognjem in vodo

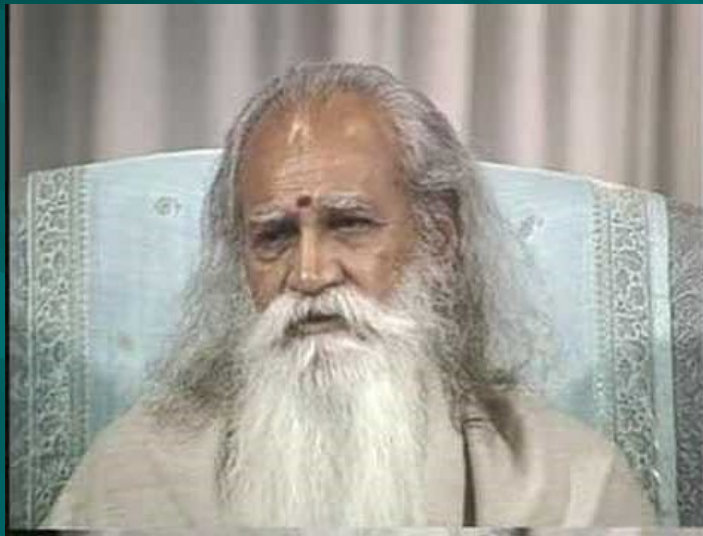
Kastni sistem

- Delitev na 4 kaste
- Nastal pred 3000 leti
- Stan podeljujejo gleda na to kateri družini se rodiš
- Vsak pripadnik naj bi bil usposobljen za neko delo(kasneje ga brahmani spremenijo v dednega)
- Kaste: 1. brahmani (učitelji, svečeniki, zdravniki, ministri); 2. kšatrije: (državni voditelji, sodniki, poklicni vojaki, policaji); 3. vajsje: (poslovneži, trgovci, kmetje); 4. šudre: (delavci vseh vrst)
- Delitev na čistost in nečistost (mešanje kast)
- Prvi trije razredi se od četrtega ločijo po tem, da so dvakrat rojeni/uvedeni-nosijo sveto vrvico položaja nadrejenega
- V večjih mestih ni delo kast strogo ločeno
- Delitev tudi na življenska obdobja: brahmačari (študentsko obdobje); grihasta (zakonsko življenje); vanaprahsta (upokojsko obdobje); sannjasi (obdobje odrekanja)
- Nedotakljivi ne pripadajo nobeni kasti

Verski voditelj

- Svečeniki (najvišji v kastnem sistemu brahman)

Prazniki

Janmaštami je praznik, ki ga praznujejo v začetku septembra. To je Krišnov dan, ki se je rodil opolnoči. Na ta dan veliko hindujcev ostane pokonci pozno v noč, da bi lahko pozdravili novorojenčka. Nekateri v svojih hišah postavijo tudi gugalnico ali zibelko v kateri je Krišnov kipec.

Dasara je praznik, ki ga praznujejo septembra. Ime praznika izhaja iz severne Indije ob koncu monsuna, ko je čas obilnih padavin. Na vsako izmed devetih noči, slavijo drugo obliko boginje Durge. Zadnji dan zažgejo podobo demonskega kralja, in tako pokažejo, da je Durga premagala demone.

Davali je praznik, ki ga praznujejo oktobra/ novembra. To je teden dolg praznik luči, ob katerem prižigajo oljne lučke. Verjamejo, da jih takrat blagoslovi boginja Lakšmi-boginja bogastva. Med tem časom si trgovci naredijo letni obračun in odplačajo vse dolgove. Molijo tudi za dobro leto in dobre posle v naslednjem letu. Ljudje, ki so doma si takrat domove okrasijo z rožami in si podarjajo sladkarije.

Holi je praznik, ki ga praznujejo ob koncu februarja. To je spomladanski praznik. Priljubljen je v S Indiji. Traja dva do tri dni. Takrat slavijo norčije iz Krišnovih let, ko je bil še deček. Ljudje priredijo hrupne procesije in se med seboj škropijo po glavi z barvnim praškom. Prižgejo kres in pečejo kokosove orehe. Nekateri praznik praznujejo tako, da okoli kresa nosijo dojenčke in majhne otroke.

Obredi

- ▮ Obred sv. traku: Hindujski dečki med 7. in 12. letom zaznamujejo vstop v odrasel svet (deček in duhovnik sedita nasproti, na sredini je majhen ogenj, pojeta, molita, hvalita, nato deček prejme trak, ponavadi rdeče, rumene ali bele barve)
- ▮ Kadar hindujci obhajajo svoje praznike si na gostijah izmenjujejo sladice
- ▮ Ko se rodi hindujski otrok mu duhovnik ali družinski član zašepeta v uho molitev (zaželi mu vse dobro na svetu) – vsa hiša je okrašena s čimer zaznamujejo srečen dogodek

Družinsko življenje (obredi)

- ▮ Družine v večini primerov želijo ostati skupaj
- ▮ Skoraj v vsakem hindujskem domu je oltarček (zjutraj ponavadi mati stopi do oltarčka, prižge oljenko / svečo / dišeče kadilo, z vodo poškropi enega od kipov, nato smejo pristopiti še drugi člani, da molijo na podoben način), ta obred se imenuje pudža
- ▮ Nekateri hindujci premišlujejo o Bogu, meditirajo ali preberejo kako sveto hindujsko knjigo

Svetišča

- Bogove častijo tudi v templjih. Tja prinašajo darove. V templju naj bi živel glavni bog Višnu ali Šiva...
- Hindujska svetišča so mandirji
- Ko hindujec stopi v mandir, se sezuje, ker to ni le kraj molitve temveč tudi predmet čaščenja, vsak del mandirja je posvečen in svet
- Najbolj znan je tempelj Kandarje, ki je bil zgrajen okoli leta 1002. Velja za eno najlepših stavb v Khajurahu, indijskem mestecu v katerem stoji še več kot dvajset templjev
- Hindujci častijo svoje bogove tudi do danes s predmetom čaščenja
- Po lastni želji se udeležujejo obredov
- Središče čaščenja je oltar, na kateri stoji bog. Petim čutom: vidu, sluhu, tipu, vonju

FOTO: M.Zupan

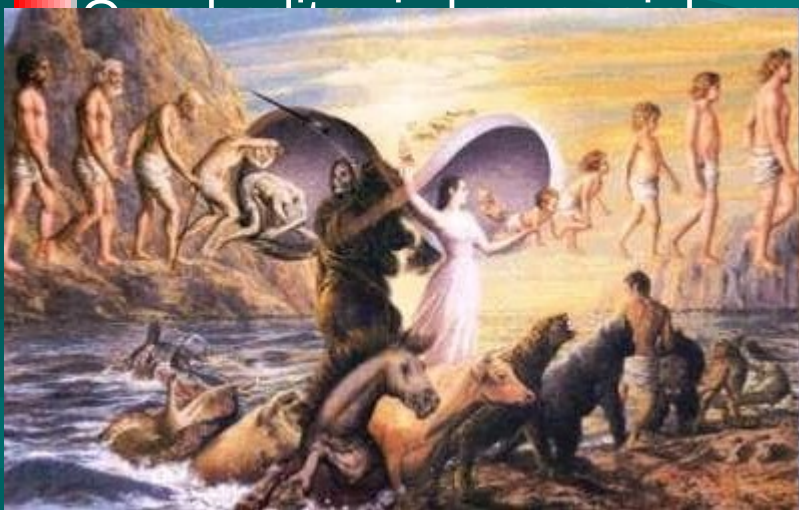
Romanje

- Hindujci gredo v sveti kraj imenovan *Benares*. Tam se kopajo v svetlih vodah reke Ganges. Zraven tudi molijo. To je njihova verska dolžnost.
- Guruji so hindujski svečeniki ali učitelji, ki opravljajo verske dolžnosti, pojejo molitve in svete spise
- Odpravijo se v zahvalo milosti do marsikatere svete reke, da sperejo svoje grehe
- Družaben dogodek na katerega se opravijo ponavadi cele skupnosti – nosijo nova oblačila, hodijo na praznična kosila
- Najpomembnejša je reka Ganges
- Eno največjih središč Varanasi

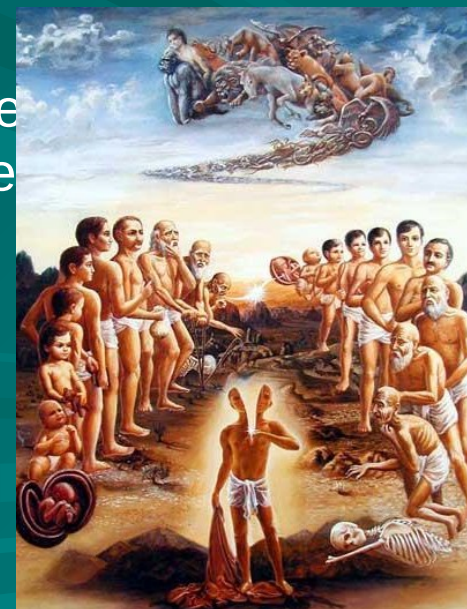

Posmrtno življenje

- Verujejo v reinkarnacijo (duša se znova rodi v drugem telesu)
- Če so bili v preteklem življenju dobri, bodo šli naravnost k Bogu, drugače se vrnejo nazaj na Zemljo v drugem bitju
- Če so bili zares slabi gredo po lestvici navzdol in lahko postanejo tudi žival ali obratno
- Hindujci pravijo, da nenadoma kdo umre tudi zato, ker je Bog pripravljen sprejeti čisto dušo in kadar trpijo nedolžni ljudje, naj bi v prejšnjem življenju grešili

acije in trplje
se imenuje

KŠA,

Običaji

- **Poroka:** Sinu ali pa hčeri, moža ali ženo izbere oče. Pri poročnem obredu par sedi pri Baldahinom. Desni roki mladoporočencev drži rumena vrvica. Trikrat morata iti okoli ognja, nato pa morata skupaj narediti še sedem korakov, ki predstavljajo: moč, bogastvo, hrano, otroke, srečo, letne čase in dolgotrajno prijateljstvo.
- **Začetek novega življenja:** Rojstvo je nov začetek. Ko se otrok rodi, ga umijejo, mu obrijejo glavo in mu z medim na jezik narišejo simbol Aum. Ko so dečki stari okoli 12 let, jim dovolijo, da lahko sodelujejo v obredu svete vrvice. Dečkom čez glavo dajo bombažno vrvico in jo zavežejo. Fant dobi tudi sveto palico. Svojemu Guruju podari venec iz cvetlic.
- **Smrt:** Takrat zažgejo truplo in pepel stresejo v reko Ganges.

Zapovedi in naloge odraslega hindujca

Zapovedi:

- 1. Ne laži
- 2. Ne kradi
- 3. Ne škoduj nobenemu živemu bitju
- 4. Ne pusti se zavojevati zemeljskim dobrinam
- 5. Ne pusti se spolnemu nečiščevanju

Naloge:

- 1. častiti bogove
- 2. spoštovati svete može in svete knjige
- 3. izkazovati čast svojim staršem in starim ljudem
- 4. pomagati ubogim
- 5. skrbeti za živali in vsa živa bitja

Deset pravil za življenje

■ Peti govori, česa ne smeš početi, pet pa kaj moraš

■ Ne stori: 1. Ničesar ne uniči ali prizadeni

2. Ne laži

3. Ne kradi

4. Ne bodi zavisten

5. Ne bodi lakomen

■ Stori: 1. Bodi vedno čist

2. Bodi zadovoljen

3. Bodi prijazen in potrpežljiv

4. Vzgajaj samega sebe

5. Skušaj svojega duha izročiti
Brahmu (Bogu)

Verujejo

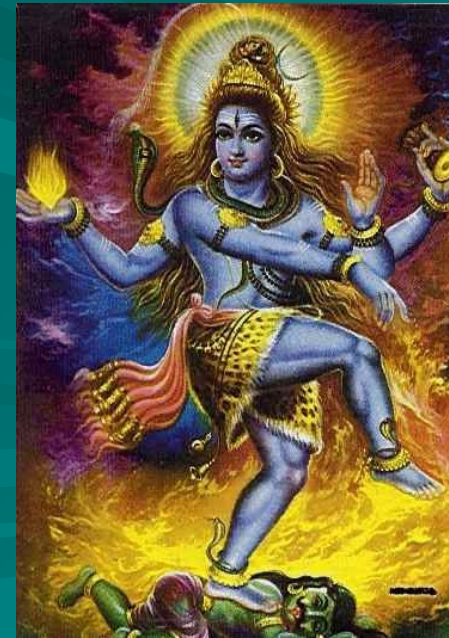
- Ne poznajo posebnega obrazca veroizpovedi, kot ga imajo drugi
- Nekateri hindujci se odrečejo vsemu in postanejo potujoči berači, verujejo, da ji bo to približalo Bogu, takšen človek ima ime sadhu – sveti mož

Bogovi

Bog Šiva

- Bog Šiva ima mnogo rok, ki simbolizirajo številne oblike božje energije
- Združuje ženske in moške lastnosti
- Častilci Šive prisegajo na poduhovljenost, samodisciplino in askezo

Bog Višnu

- Ta bog, imenovan ohranjenec, se uteleša v različnih avatarjih, katerih se pojavlja na svetu.
- Najpomembnejša avatare so Rama in osmi – Krišna. Krišna avatar se še ni pojavil, zato bo Višnu pojavil v tej dobi, da bo uničil zlo.

Bog Ganeša

- Je manjše božanstvo, a je vseeno pomembno, je sin Šive in njegove žene Parvati
- Nanj se obrnejo v začetku kakega novega velikega dejanja

Boginje Parvati, Durga, Kali

- Tri boginje, ki so povezane s Šivo
- Parvati je Šivova nežna in lepa žena, ki dopolnjuje sočutni del njegove narave,
- Durga in Kali dopolnjujeta Šivovo bolj uničevalno stran narave; sta divji in močni

Hindujsko trojstvo - trimurti

- Sestavljajo ga trije bogovi: Brahma, Višnu in Šiva.
- Ti so bili odgovorni za ustvarjanje, ohranjanje in uničevanje sveta.
- Višnu ohranja, Šiva uničuje, Brahma pa omogoča ponovno ustvarjanje.

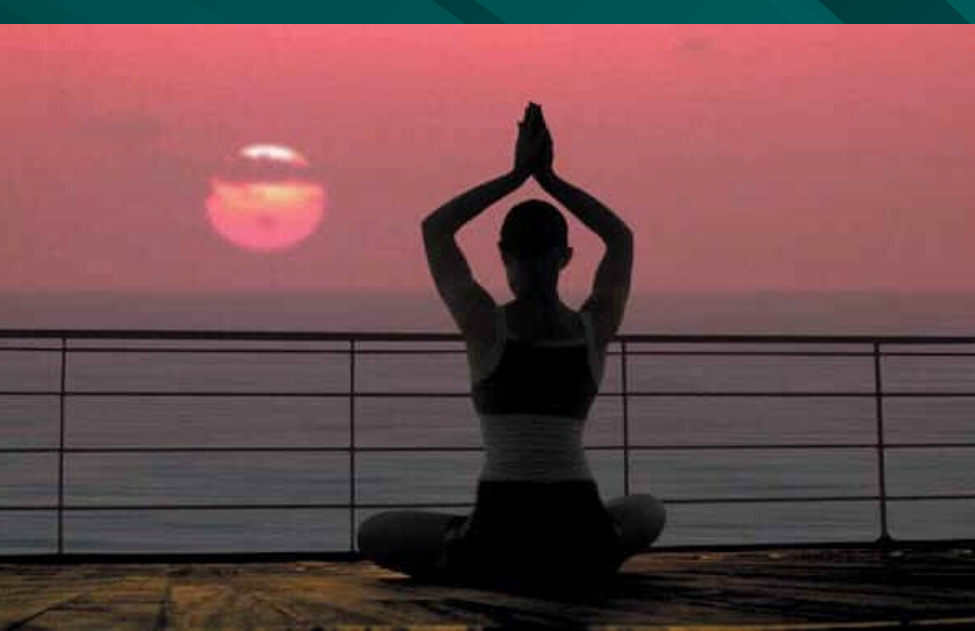

Karma in dharma

- V klasičnem hinduizmu v ospredju pojma dejanje (karma) in dolžnost (dharma), ki vodi človekovo življenje.
- Moralni zakon je bil temelj družbenega reda - nadzorovali duhovniki s svojimi priročniki, okrepili pa vladarji
- Dharma ni bila več neka absolutna dolžnost, ampak nekaj, kar je povezano s človekovim položajem v družbi, s pripadnostjo posamičnemu razredu ali kasti
- Obravnavajo štiri različne kaste in za vsako kasto so določene dharme, ki jih morajo opraviti. Če nekdo poskuša opraviti dharme skupine, ki ji ne pripada, izgubi članstvo v lastni kasti. Bolje je, da slabo opraviš lastno dharmo, dolžnost, kot pa da dobro opraviš dharmo nekoga drugega

Molitve

- V vsaki hiši oltar, ki varuje družino (družinski člani molijo ob sončnem zahodu in vzhodu), vsak pri oltarju ponavlja sveta pisma in prižiga dišeče palčke, nato bogovom darujejo cvetje, hrano ...
- Imajo očiščevalne obrede: umivanje ust, poškropitev glave z vodo ipd.
- Povsod imajo molitve
- Vernik gre v tempelj in daruje bogovom ali, da posluša branje Ved
- Tempelj je bivališče glavnega boga Višnuja ali Šive (tudi drugi)
- Bogove prikazujejo v obliki kipov, ki stojijo na posebnih prostorih – skrbijo svečeniki templja
- V večjih templjih svečenik pripada brahmanu – vsa dan zbudi bogove in daruje (zaželi jim tudi kakšno željo)

ga

štiri glavne vrste
isto, ki najbolj ustreza
starosti:

1. Radža joga je najvišja, kraljeva in joga razuma
2. Džnana joga je joga spo
3. Bhakti joga je joga ljube
4. Karma joga je joga dela

Zanimivosti

Sprejemanje v vero

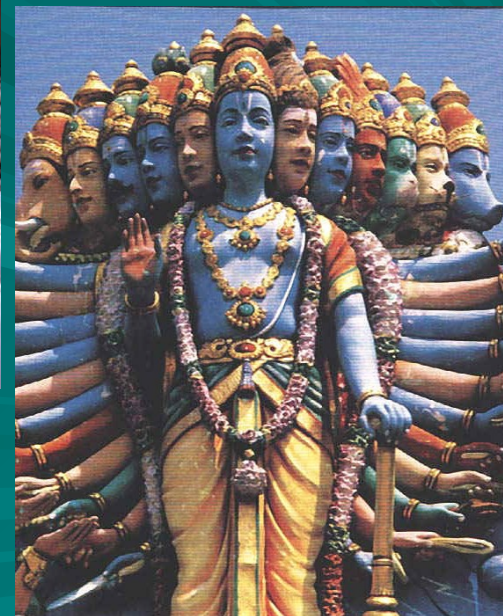
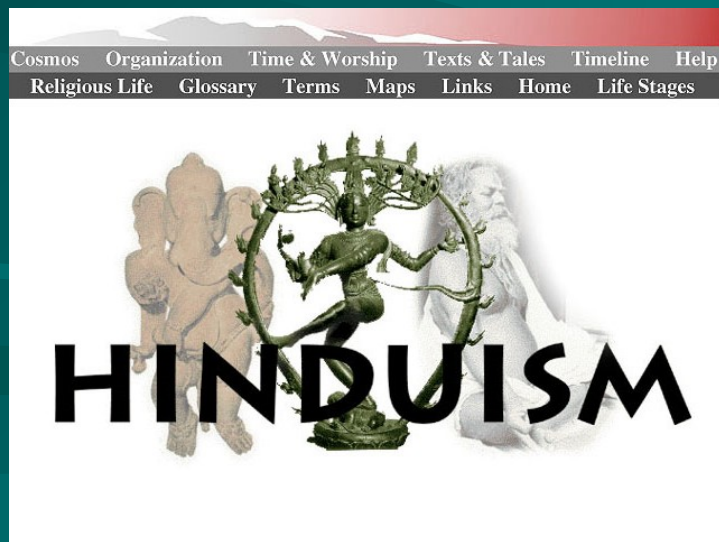
Otroka sprejmejo v vero tako, da mu oče na uho zašepeta eno molitev. Ko to stori, je sprejet vero.

Družinsko življenje

V družini se zelo spoštujejo. Predvsem spoštujejo starejše ljudi. Celotna družina je zelo verna. Molijo dvakrat na dan.

Sveta žival

Pobožni hindujci so pogosto vegetarijanci. Krava in vrana sta sveti živali in ju ne sme ubiti nihče.

Hinduizem kot celota

- Hinduizem zelo raznolika religija, nima enega samega ustanovitelja se razvijala zelo dolgo
- Včasih se zdi, da so različne vrste hinduizma med seboj zelo različne, vendar pa je za vse hindujce ena sama nespremenljiva resničnost – BRAHMA.
- “ *Hinduizem vsebuje obilje ljudem, ki delajo na družbenem področju. Nadrobno določa dolžnosti v skladu s starostjo, značajem in družbenim položajem.*” (SMITH, 1996, 18)
- Če bi strnili vso obsežno literaturo, obrede, običaje, umetnost itd., bi odkrili, da ta vera pravi: **Lahko imaš, kar si želiš.** Toda kaj si ljudje sploh želijo? Indija je s tem vprašanjem živela čela stoletja in v bistvu še vedno. Pravi, da si ljudje v Indiji želijo štiri stvari: UŽITEK, USPEH, ODGOVORNO IZPOLNJEVANJE DOLŽNOSTI in OSVOBODITEV.

